

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗВІТУ ПРО УПРАВЛІННЯ ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК СУБ'ЄКТІВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ

Суспільний інтерес відображає певне інтегральне співвідношення щодо відповідальності підприємства перед суспільством. Тобто, суспільна відповідальність є виразом всієї багатоманітності суспільних відносин та узагальнений вираз всіх форм відповідальності. Специфіка суспільної відповідальності обумовлюється природою господарської діяльності, всередині якої вона виникає та існує у власній якісній визначеності. Суспільна відповідальність підприємства – це його готовність відгукнутися на потреби суспільства шляхом мінімізації прибутку як мети господарської діяльності на задоволення загальних інтересів населення держави і територіальних громад.

Сутність суспільної відповідальності полягає в тому, що підприємство відповідальне перед суспільством та людиною за те, що воно розпоряджається довіреними йому людськими, природними, матеріальними та іншими ресурсами. Звідси походить потреба передбачити наслідки дій чи бездіяльності підприємства, узгоджувати задоволення потреб власниками із суспільними інтересами.

Найбільший суспільний інтерес мають великі підприємства. Водночас, слід зазначити, що кількість великих підприємств впродовж трьох останніх років значно зменшилась: з 659 одиниць у 2013 році, 497 – 2014 році, до 423 – у 2015 році, тобто за цей період відбулося їх зменшення на 163 одиниці або 27,8 %. В першу чергу, це є наслідком АТО на території східних регіонів, де здебільшого розміщувалися великі промислові підприємства, та впливу загальнооекономічної кризи.

На великих підприємствах зайнято 1,7 млн. працівників (20 % зайнятих на суб'єктах господарювання), а в цілому за 3 останні роки чисельність працюючих на цих підприємствах зменшилась на 691,7 тис. осіб або 28,8 %, в розрахунку на 1 підприємство до 4039 працівників.

Негативний аспект в оцінюванні суспільної відповідальності великих підприємств вносять різні критерії щодо віднесення підприємств до суб'єктів великого бізнесу.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» до великих підприємств – суб'єктів суспільного інтересу віднесено підприємства, які не відповідають критеріям для середніх підприємств, а їх показники господарської діяльності на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передуює звітному, відповідають щонайменше двом з таких критеріїв: балансова вартість активів – понад 20 мільйонів євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – понад 40 мільйонів євро; середня кількість працівників – понад 250 осіб.

Водночас, в Господарському кодексі України визначено, що суб'єктами великого підприємництва є юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість

працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Тобто, в даний час виникло ряд розбіжностей між бухгалтерським і правовим трактуванням поняття великих підприємств: по-перше, щодо кількості критеріїв (три і два); по друге, за назвою показника, що характеризує обсяги господарювання (чистий дохід і дохід); по-третє, визначенням періоду для оцінювання (рік, що передуює звітному, та звітний період)

Щодо звіту про управління великого підприємства як документа, що містить фінансову і не фінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності, то необхідно зауважити, що його зміст повинен розкривати підприємство як складову національного багатства, джерело робочих місць, податкових надходжень і соціальних платежів.

Суспільна відповідальність, у цьому розумінні, це діяльність підприємства, яка здійснюється у площинах: суспільство, персонал, ринок. Суспільний інтерес найбільш доцільно оцінювати та оприлюднювати показником доданої вартості, що створюється суб'єктом господарювання за інформаційними ресурсами рахунків бухгалтерського обліку.

Додана вартість – це валова продукція підприємства (або ринкова ціна випущеної продукції) за мінусом поточних матеріальних витрат, але з включенням в неї відрахувань на амортизацію (тому що основні засоби підприємства беруть участь у створенні нової вартості виробленої продукції). Додана вартість за витратами виробництва по всіх галузях дає підсумкові показники ВВП. Зауважимо, що частка великого бізнесу за цим показником становить 41 %.

Для формування складових доданої вартості за витратами виробництва, які відображаються в системі бухгалтерського обліку підприємства, можливо використати рахунки-екрани класу 8 «Витрати за елементами», зокрема: 81 «Витрати на оплату праці», 82 «Відрахування на соціальні заходи», 83 «Амортизація», а щодо податкових платежів, чистого прибутку підприємства та зміни корисності активів і вартості ділової репутації (гудвілу) підприємства доцільно ввести додаткові синтетичні рахунки в складі 8 класу рахунків.

Виходячи з цього, підприємство буде розглядатися як складова частина суспільства, яка функціонує для задоволення його потреб.